

Viite

Asia

Yleisten asioiden neuvosto 15.10.2019, ml. art. 50 yleisten asioiden neuvosto

Kokouksen puheenjohtajana toimii eurooppaministeri Tytti Tuppurainen. Suomi ei esitä kokouksessa kansallisia kantoja.

Neuvoston on tarkoitus keskustella ja antaa päätelmät Pohjois-Makedonian ja Albanian EU-lähentymisen edellytyksistä. Kesäkuussa 2019 hyväksymissään laajentumispäätelmissä neuvosto pani merkille jäsenyysneuvottelujen avaamista Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa koskevat komission suositukset, jotka perustuivat komission myönteiseen arvioon saavutetusta edistymisestä ja neuvoston määrittelemien edellytysten täyttämisestä. Neuvosto totesi palaavansa asiaan myöhemmin tavoitteenaan tehdä tarvittavat päätökset viimeistään lokakuussa 2019.

Neuvosto jatkaa 17.–18.10. kokoontuvan Eurooppa-neuvoston valmistelua käymällä keskustelun Eurooppa-neuvoston päätelmäluonnoksesta. Se saa myös tilannekatsauksen kesäkuun Eurooppa-neuvoston päätelmien toimeenpanosta. Neuvostossa käsiteltävä versio lokakuun Eurooppa-neuvoston päätelmäluonnoksesta jaetaan jäsenmaille 14.10. Eurooppa-neuvoston aiheita ovat EU:n tuleva monivuotinen rahoituskehys, seuraava institutionaalinen sykli ja ilmastonmuutos. Lisäksi Eurooppa-neuvoston asialistalle saattaa nousta muita ajankohtaisia asioita.

Muut asiat -asiakohdassa puheenjohtaja informoi neuvostoa Brysselissä 24.9.2019 järjestetystä avoimuusseminaarista.

EU27-kokoonpanossa yleisten asioiden neuvosto (Artikla 50) valmistelee Eurooppa-neuvoston (Artikla 50) 17.10. pidettävää kokousta. Vielä (8.10) ei ole tiedossa, miten Eurooppa-neuvosto asiaa käsittelee. Puheenjohtaja Tusk on ilmoittanut lähtevänsä siitä, että tässä Eurooppa-neuvostossa ei neuvotella erosopimuksen yksityiskohdista. Eurooppa-neuvosto hyväksynee enintään lyhyet päätelmät, mikäli UK:n kanssa käytävissä keskusteluissa ei ole saavutettu riittävää edistystä, eikä pyyntöä eropäivän lykkäämiseksi ole esitetty. Tällöin tarvittaneen vielä ylimääräinen Eurooppa-neuvoston kokous ennen lokakuun loppua. Suomen ja EU:n kantoja ei ole syytä muuttaa. Suomen toimintalinja Eurooppa-neuvostossa on EU-ministerivaliokunnan asialistalla 15.10.

Asialista:**Yleisten asioiden neuvosto**

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Laajentuminen sekä vakautus- ja assosiaatioprosessi – Albania ja s. 3

Pohjois-Makedonian tasavalta

Keskustelu

Päätelmät

Hyväksyminen

17. ja 18. lokakuuta 2019 kokoontuvan Eurooppa-neuvoston s. 6

valmistelu:

Päätelmät

Keskustelu

Eurooppa-neuvoston jatkotoimet

Tilannekatsaus

Muut asiat

Avoimuusseminaari (Bryssel, 24. syyskuuta 2019)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Yleisten asioiden neuvosto (Artikla 50)

s. 8

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Eurooppa-neuvoston 17. tai 18. lokakuuta 2019 pidettävän kokouksen (50 artikla) valmistelu

Keskustelu

Muut asiat

Ulkoministeriö

PERUSMUISTIO

UM2019-00937

EUR-40 Hulmi Oona(UM)

07.10.2019
JULKINEN

Asia

Laajentuminen sekä vakautus- ja assosiaatioprosessi - Albania ja Pohjois-Makedonia

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 15.10.2019 - 15.10.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston on tarkoitus keskustella ja antaa päätelmät Pohjois-Makedonian ja Albanian EU-lähentymisen edellytyksistä.

Kesäkuussa 2019 hyväksymissään laajentumispäätelmissä neuvosto pani merkille jäsenyysneuvottelujen avaamista Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa koskevat komission suositukset, jotka perustuivat komission myönteiseen arvioon saavutetusta edistymisestä ja neuvoston määrittelemien edellytysten täyttämisestä. Neuvosto totesi palaavansa asiaan myöhemmin tavoitteenaan tehdä tarvittavat päätökset viimeistään lokakuussa 2019.

Päätelmien käsittely on alkanut työryhmätasolla. Jäsenyysneuvotteluiden avaamiselle on yleisesti ottaen kohtalaisen laaja tuki, mutta kaikkien jäsenmaiden kanta ei ole vielä tiedossa.

Suomen kanta

Uskottava laajentumiskäytäntö on investointi koko Euroopan rauhaan, vakauteen, turvallisuuteen ja talouskasvuun. Laajentumiskäytännön tulee perustua tiukalle ehdollisuudelle ja asetettujen jäsenyyskriteereiden täysimääräiselle täyttämiseksi. Kattavat ja johdonmukaiset oikeusvaltiosektorin uudistukset ovat laajentumiskäytännön ytimessä.

Hallituksen ja eduskunnan aiemman linjauksen mukaisesti Suomi tukee jäsenyysneuvotteluiden aloittamista Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa. Suomen kannat on määritelty eduskunnalle toimitetussa E-kirjeessä E 15/2019 vp.

Suomi toimii kokouksen puheenjohtajana eikä ei esitä kokouksessa kansallisia kantoja.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 29.5.2019 vuotuisen laajentumispaketin, joka sisältää yleisöselvityksen sekä maakohtaiset raportit laajentumisprosessissa olevista maista. Pohjois-Makedonia ja

Albania ovat EU:n jäsenehdokasmaita ja komissio suosittelee jäsenyysneuvotteluiden aloittamista kummankin kanssa.

Komissio suositteli jäsenyysneuvotteluiden aloittamista Pohjois-Makedonian kanssa ensimmäisen kerran jo vuonna 2009. Komission mukaan Pohjois-Makedonia on osoittanut merkittävää edistystä EU-lähentymiseen vaadittavalla uudistusagendalla ja saavuttanut konkreettisia tuloksia erityisesti kesäkuussa 2018 neuvoston päätelmissä asetettujen ehtojen osalta. Keskeisiä lakiuudistuksia on suurelta osin toteutettu osallistaen kansalaisyhteiskuntaa ja kansainvälistä toimijoita.

Konkreettisia tuloksia on saavutettu uudistuksissa, jotka koskevat oikeuslaitosta, korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa, tiedustelu- ja turvallisuusviranomaisia sekä julkishallintoa.

Historiallinen nimisopimus Kreikan kanssa päätti pitkän kiistan maan nimestä ja on erinomainen esimerkki alueelle ja koko Euroopalle sovinnosta. Komissio odottaa myös Bulgarian kanssa tehdyn ystävyyssovimuksen toimeenpanon jatkamista.

Taloukasvu on nousujohteista ja hallitus on toteuttanut toimia julkisen talouden parantamiseksi. Pohjois-Makedonian kilpailukykyä haittaavat puutteet erityisesti osaamisessa, rakenteelliset haasteet liiketoimintaympäristössä ja puutteelliset infrastruktuuri-investoinnit.

Komissio toteaa, että uudistusprosessien jatkumisen tueksi tullaan soveltamaan vahvistettua lähestymistapaa oikeusvaltiota koskevissa neuvotteluluvuissa.

Albanian osalta komissio suositteli ensimmäisen kerran jäsenyysneuvotteluiden avaamista vuonna 2018. Komissio katsoo, että Albania on jatkanut hyvää etenemistä EU-agendalla. Se on saavuttanut konkreettisia tuloksia erityisesti kesäkuussa 2018 neuvoston päätelmissä asetettujen ehtojen osalta, vaikkakin hyvin jakautuneessa poliittisessa ilmapiirissä.

Komission mukaan oikeussektorin uudistus on edistynyt hyvin ja johdonmukaisesti. Tuomareiden ja syyttäjien uudelleenarviointiprosessi on tuottanut konkreettisia tuloksia ja tuomioistuineläytöksen uudistaminen jatkuu. Korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumisessa on tehty työtä, mutta se on pitkän tähtäimen haaste, joka vaatii Albanialta vahvistettuja ja jatkuvia toimia.

Julkishallinnon uudistus on jatkunut. Toimia ihmisoikeuksien turvaamiseksi on tehty. Albanian taloukasvu on vahvaa, mutta puutteet tietotaidossa sekä matala koulutustaso hidastavat maan kilpailukykyä.

Komissio painottaa, että Albanian edistysaskelten kestävyiden ja vahvistumisen kannalta on tärkeää, että Albaniassa vallitsee vahvempi kansallinen yksimielisyys EU-integraation ensisijaisuudesta, tämän hetken poliittisesta vastakkainasettelusta päästään yli ja poliittista tahtoa osoitetaan yli puoluerajojen.

Komissio toteaa, että uudistusprosessien jatkumisen tueksi tullaan soveltamaan vahvistettua lähestymistapaa oikeusvaltiota koskevissa neuvotteluluvuissa.

Käsittely Euroopan parlamentissa**Kansallinen valmistelu**

EU-ministerivaliokunta 11.10.2019.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 11.10.2019

E 15/2019 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**Taloudelliset vaikutukset****Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät****Asiakirjat****Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Oona Hulmi, Ulkoministeriö, EUR-40, 050 430 4350
Keijo Karjalainen, Ulkoministeriö, EUR-40, 050 345 3120

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Valtioneuvoston kanslia

PERUSMUISTIO

VNEUS2019-
00647

VNEUS Koikkalainen Anna(VNK)

08.10.2019

Asia

Lokakuun Eurooppa-neuvoston valmistelu; päätelmäluonnos; Eurooppa-neuvoston jatkotoimet

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 15.10.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvosto käy keskustelun Eurooppa-neuvoston päätelmäluonnoksesta. Neuvostossa käsiteltävä versio päätelmäluonnoksesta jaetaan jäsenmaille 14.10.

Lisäksi neuvosto saa tilannekatsauksen kesäkuun Eurooppa-neuvoston päätelmien toimeenpanosta.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä kansallisia kantoja.

Pääasiallinen sisältö

Lokakuun Eurooppa-neuvoston asialistalla ovat monivuotinen rahoituskehys, seuraava institutionaalinen sykli ja ilmastomuutos. Lisäksi asialistalle saattaa nousta muita ajankohtaisia asioita. Eurooppa-neuvoston yhteydessä järjestetään myös artikla 50 Eurooppa-neuvosto.

Eurooppa-neuvoston päätelmät sisältävät seuraavia kysymyksiä:

Monivuotinen rahoituskehys:

Eurooppa-neuvosto keskustelee monivuotisen rahoituskehyksen kokonaistasosta, keskeisten politiikka-alueiden välisestä tasapainosta, rahoituksesta sekä ehdollisuuksista ja kannustimista puheenjohtajavaltio Suomen tuottaman paperin pohjalta.

Seuraava institutionaalinen sykli:

Eurooppa-neuvosto keskustelee komission puheenjohtajaksi valitun Ursula von der Leyenin kanssa strategisessa ohjelmassa määritellyistä EU:n painopisteistä seuraaville viidelle vuodelle. Suomen pääministeri raportoi neuvostossa tehdystä työstä strategisen ohjelman toimeenpanemiseksi. Lisäksi Eurooppa-neuvosto nimittää Christine Lagarden Euroopan keskuspankin pääjohtajaksi.

Ilmastonmuutos:

Päätelmäluonnoksessa huomioidaan YK:n ilmastihuippukokouksen tulos ja tuetaan COP25-kokouksen painopisteitä. Eurooppa-neuvosto painottaa EU:n johtajuutta vihreässä siirtymässä ja Pariisin sopimuksen toimeenpanossa. Eurooppa-neuvosto viimeistelee ohjeistuksensa EU:n pitkän aikavälin strategiasta joulukuun kokouksessaan.

Muut aiheet:

Eurooppa-neuvoston asialistalle saattavat nousta myös laajentuminen sekä Turkki-suhteet. Eurooppa-neuvosto saattaa käsitellä myös muita ulkosuhdeasioita.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**Käsittely Euroopan parlamentissa**

Puheenjohtajavaltion eurooppaministeri Tytti Tuppurainen esittelee Eurooppa-neuvoston valmistelua Euroopan parlamentille 9.10. täysistunnossa. Eurooppa-neuvoston jälkeen Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Donald Tusk kertoo Euroopan parlamentille kokouksesta.

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 11.10.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 11.10.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**Taloudelliset vaikutukset****Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät****Asiakirjat**

CO EUR-PREP 27
WK 11022/2019 INIT

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VNEUS/Koikkalainen puh. 0295 160 601

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Valtioneuvoston kanslia

PERUSMUISTIO

VNEUS2019-
00646

VNEUS Leppo Johannes(VNK)

09.10.2019

Asia

Ison-Britannian eroprosessi EU:sta

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto (Artikla 50) 15.10.2019

U/E/UTP-tunnus

E 125/2016 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvosto (Artikla 50) valmistelee Eurooppa-neuvoston (Artikla 50) 17.10. pidettävää kokousta. Vielä (8.10) ei ole tiedossa, miten Eurooppa-neuvosto asiaa käsittelee.

Puheenjohtaja Tusk on ilmoittanut lähtevänsä siitä, että tässä Eurooppa-neuvostossa ei neuvotella erosopimuksen yksityiskohdista. Eurooppa-neuvosto hyväksynee enintään lyhyet päätelmät, mikäli UK:n kanssa käytävissä keskusteluissa ei ole saavutettu riittävää edistystä, eikä pyyntöä eropäivän lykkäämiseksi ole esitetty. Tällöin tarvittaneen vielä ylimääräinen Eurooppa-neuvoston kokous ennen lokakuun loppua.

Suomen kanta

Suomen ja EU:n kantoja ei ole syytä muuttaa. Suomen toimintalinja Eurooppa-neuvostossa on EU-ministerivaliokunnan asialistalla 15.10.

Pääasiallinen sisältö

EU:n tavoitteena on edelleen sopimuksellinen ero. Eurooppa-neuvosto (Artikla 50) vahvisti 28.11.2018 erosopimuksen tekstin ja hyväksyi yhteisen poliittisen julistuksen tulevasta suhteesta. Mahdolliset muutokset näihin teksteihin edellyttäisivät Eurooppa-neuvoston yksimielisyyttä. Erosopimukselle tarvitaan myös Euroopan parlamentin hyväksyntä. Suomen aiemmat peruskannat neuvotteluprosessiin, erosopimukseen ja tulevaan UK-suhteeseen on esitetty kootusti E-jatkokirjelmässä EJ 34/2017 vp – VNEUS2017-00787. Tuore, kattava tilannekatsaus on annettu E-jatkokirjelmässä EJ 16/2019 vp – VNEUS2019-00646.

Erosopimus

UK:n hallitus toimitti 2.10. ehdotuksensa uudeksi Irlannin ja Pohjois-Irlannin välistä rajaa koskevaksi ratkaisuksi. Ehdotus koostuu PMI Johnsonin kirjeestä, sitä selittävästä asiakirjasta ja oikeudellisesta, artiklakohtaisesta tekstistä. Oikeudellinen teksti ei ole julkinen, eikä UK ole toistaiseksi suostunut jakamaan sitä jäsenvaltioille. Ehdotuksella UK haluaa korvata erosopimuksen Irlantia koskevan pöytäkirjan. Erosopimuksen muut osat vaikuttavat olevan UK:n hallituksen hyväksyttävissä.

UK:n ehdotus koostuu seuraavista elementeistä:

- Britannia ja Pohjois-Irlanti muodostaisivat yhtenäisen tullialueen, joka olisi erillinen EU:n tullialueesta. Pohjois-Irlannin ja Irlannin rajasta tulisi näin ollen tulliraja.
- Pohjois-Irlanti noudattaisi kuitenkin EU:n tavarakauppaa koskevaa sääntelyä (ml. kasvin- ja terveydensuojelu).
- Pohjois-Irlannin ja Irlannin rajalla ei tehtäisi tullitarkastuksia. Tarkastukset tehtäisiin sen sijaan kauempana rajasta, Irlannin tai Pohjois-Irlannin alueella sijaitsevilla erillisissä tarkastuspisteissä tai yrityksen tiloissa.
- Irlannin-saari muodostaisi jatkossakin erillisen epidemiologisen yksikön ja Britannia Pohjois-Irlantiin saapuville maataloustuotteille tehtäisiin relevantit tarkastukset EU-sääntöjen mukaisesti.
- Tuotteista, jotka tulisivat Britannia Pohjois-Irlantiin, ei noudatettaisi EU:n tullikoodeksia vaan annettaisiin uudenlainen ilmoitus ennen tuotteen saapumista Pohjois-Irlantiin.
- Tullausvaatimukseen Pohjois-Irlannin ja Irlannin välillä tehtäisiin mm. seuraavia poikkeuksia:
 - o vähän kauppaa käyvät / pienet yritykset saisivat poikkeuksia tullaukseen ja tullien maksuun,
 - o osasta tulli-ilmoituksia luovutettaisiin tai ne korvattaisiin uusilla menettelyillä, ja
 - o osapuolten nk. luotettaville toimijoille luotettaisiin helpotuksia ja yksinkertaistettuja tullausmenettelyjä.
- Britannia ei noudattaisi enää EU:n tasapuolisia kilpailuedellytyksiä (kuten valtiontuet, ympäristö- tai työelämän sääntely) koskevaa sääntelyä. Britannia ei myöskään soveltaisi enää EU:n arvonlisä- tai valmisteverotusta koskeva lainsäädäntöä. Veroja ei maksettaisi enää rajalla, eikä verotuksen vuoksi tehtäisi tarkastuksia rajalla.
- Kolmansista maista Pohjois-Irlantiin tulevien tuotteiden suhteen noudatettaisiin täysinä, tavanomaisia menettelyjä ja tarkastuksia.

Positiivista ehdotuksessa on etenkin se, että Pohjois-Irlanti noudattaisi eron jälkeen EU-lainsäädäntöä kaikkien tavaroiden osalta. UK hyväksyy myös ajatuksen siitä, että UK:sta Pohjois-Irlantiin tulevat tavarat on tarkastettava.

Ehdotukseen sisältyy kuitenkin kolme erityisen ongelmallista kohtaa. Ensinnäkin, kaksi eri tullialuetta johtaisi Irlannin saaren sisäiseen tullirajaan. Toiseksi, ehdotus ei ole oikeudellisesti operatiivinen. UK ehdottaa, että tarkemmat järjestelyt, joiden on oltava luovia ja joustavia, kehitettäisiin vasta siirtymäkauden aikana, mm. sopimuksen hallintoa varten perustettavassa yhteiskomiteassa. UK:n ehdotuksessa ei täsmennetä, mitä tapahtuu, jos osapuolet eivät saa tarvittavia päätöksiä tehtyä. Kolmanneksi, UK haluaa sekä järjestelmän voimaantumisen että sen soveltamisen jatkumisen perustuvan Pohjois-Irlannin omien toimielinten joka neljäs vuosi uudistettavaan suostumukseen. Näistä avoimista kysymyksistä huolimatta UK ehdottaa EU:n sitoutuvan joka tapauksessa siihen, että rajalle ei missään tilanteessa tule minkäänlaisia tarkastuksia.

Komissio ja UK ovat keskustelleet ehdotuksista lähes päivittäin. EU on pysynyt yhtenäisenä, ja on ollut valmis työstämään ehdotuksia eteenpäin erityisesti seuraavien kriteerien valossa: kovan rajan välttäminen, koko saaren talouden ja vakauden häiriöttömyys, EU:n sisämarkkinoiden suojeleminen ja Irlannin asema sisämarkkinoilla.

Komission, Artikla 50 Coreperissa kokoontuneiden jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin brexit-ohjausryhmän yhteinen näkemys on, että UK:n ehdotus ei vielä (8.10.) tarjoa riittävää pohjaa sopimuksen tekemiseksi.

Tulevaa suhdetta koskeva poliittinen julistus

PMI Johnsonin kirjeessä 2.10. vahvistetaan, että UK:n uusi hallitus haluaa etäisemmän EU-suhteen kuin edeltäjänsä. Tulevan suhteen pohjaksi tulisi tavanomaisempi vapaakauppasopimus, joka perustuisi osapuolten sääntelyvapaudelle ja täysin itsenäiselle kauppapolitiikalle. UK:n hallitus haluaa muuttaa marraskuussa 2018 hyväksyttyä yhteistä poliittista julistusta tähän suuntaan etenkin sääntelyn yhdenmukaistamisen, tasavertaisten toimintaedellytysten, alkuperäsääntöjen sekä hallinnon ja riitojenratkaisun osalta. Komissio käy UK:n kanssa keskusteluja julistuksesta neuvottelumandaattinsa puitteissa.

Määräajan pidennys

Jos erosopimusta ei saada voimaan 31.10. mennessä, ainoa keino sopimuksettoman eron välttämiseksi on pidentää kolmannen kerran SEU 50 artiklan mukaista määräaika. Eropäivän lykkääminen edellyttää UK:n hallituksen nimenomaista pyyntöä ja yksimielisesti hyväksyttävää Eurooppa-neuvoston ja UK:n yhteistä päätöstä. UK:n parlamentin alahuoneen säätämä laki velvoittaa pääministerin pyytämään 19.10. mennessä EU:lta eropäivän lykkäämistä 31.1.2020 asti. Sopimuksettoman eron välttämiseksi parlamentti on lisäksi toistaiseksi torjunut hallituksen esitykset uusien vaalien järjestämisestä

Kahta aikaisempaa UK:n pyyntöä käsiteltäessä Eurooppa-neuvosto on edellyttänyt UK:lta selkeitä perusteluja ja suunnitelmaa siitä, mihin määräajan pidennys käytettäisiin. Uusien neuvottelujen avaamista ei ole pidetty hyväksyttävänä syynä. Pidennyksen kesto arvioitaessa on lähdetty siitä, että sen on oltava oikeassa suhteessa tavoitteisiin, jotka pidennykselle asetetaan. Lisäksi Eurooppa-neuvosto on edellyttänyt, että pidentäminen ei saa haitata unionin ja sen toimielinten säännönmukaista toimintaa. Suomen peruskannat ja tavoitteet aiempien pidennyspäätösten osalta on linjattu E-jatkokirjelmissä EJ 35/2018 vp – VNEUS2019-00189 ja EJ 37/2018 vp – VNEUS2019-00272.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Erosopimus

SEU 50 artikla antaa toimivallan sopia eroamiseen sovellettavista yksityiskohtaisista määräyksistä. Erosopimus on EU:n ja UK:n välinen sopimus, jonka tekee unionin puolesta neuvosto vahvistetulla määräenemmistöllä Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan. Erosopimuksen voimaantulo ei edellytä jäsenvaltioiden kansallisia ratifiointeja. Marraskuussa 2018 erosopimuksen teksti vahvistettiin Eurooppa-neuvostossa ennen EU-tason hyväksymismenettelyn käynnistämistä.

Poliittinen julistus tulevasta suhteesta

SEU 50 artiklassa edellytetään, että erosopimus tehdään ”ottaen huomioon puitteet, jotka sääntelevät eroavan valtion myöhempiä suhteita unioniin”. Tästä syystä Eurooppa-neuvosto hyväksyi 25.11.2018 EU:n ja UK:n yhteisen poliittisen julistuksen tulevan suhteen puitteista. Julistuksen muuttaminen edellyttää Eurooppa-neuvoston yksimielisyyttä.

Määräajan pidennys

SEU 50 artiklan 3 kohdan mukaan Eurooppa-neuvosto voi yhteisellä päätöksellä eroilmoituksen tehneen jäsenvaltion kanssa pidentää eroneuvotteluille annettua kahden vuoden määräaika. Päätös edellyttää Eurooppa-neuvoston yksimielisyyttä.

Tulevaa suhdetta koskevat sopimukset

Tulevaa suhdetta koskevat sopimukset ja järjestelyt neuvotellaan ja tehdään myöhemmin erikseen valittavien oikeusperustojen nojalla, ottaen huomioon kunkin sopimuksen ja järjestelyn tavoite ja sisältö. Sopimusneuvottelut käydään SEUT 218 artiklassa määrättyllä tavalla, aivan kuten mikä tahansa EU:n kansainvälinen sopimus minkä tahansa kolmannen maan kanssa. Neuvottelut voidaan virallisesti aloittaa vasta eron jälkeen, kun UK:sta on tullut kolmas maa.

EU:n toimet sopimuksettomaan eroon varautumiseksi

Varautumistoimenpiteet toteutetaan erikseen valittavien oikeusperustojen nojalla, ottaen huomioon kunkin toimenpiteen tavoite ja sisältö. Ne hyväksytään jokainen erikseen, aivan kuten mikä tahansa EU-säädös.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Parlamentti on pidetty SEUT 218 artiklan mukaisesti täysimääräisesti informoituna prosessin kaikissa vaiheissa. Parlamentin brexit-ohjausryhmän puheenjohtajana jatkaa kuluvalle vaalikaudella Guy Verhofstadt. Parlamentti on hyväksynyt viisi päätöslauselmaa ja lukusia lausumia, joista viimeisimpinä ohjausryhmän lausuma 3.10. ja täysistunnon päätöslauselma 18.9. Parlamentin ja Eurooppa-neuvoston näkemykset ovat toistaiseksi olleet hyvin yhdenmukaisia.

Erosopimuksen tekeminen edellyttää parlamentin hyväksyntää. Neuvosto on 11.1.2019 hyväksynyt päätöksen (EU) 2019/274 erosopimuksen allekirjoittamisesta ja lähettänyt sopimuksen parlamentin käsiteltäväksi.

EU:n varautumistoimien ja tulevaa suhdetta koskevien sopimusten käsittelyyn parlamentti osallistuu normaaliin tapaan EU:n säädösten ja kansainvälisten sopimusten hyväksymismenettelyjä koskevien perussopimusmääräysten mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

Ministeriöiden brexit-yhteyshenkilöiden kokous 8.10. 2019
EU-ministerivaliokunta 11.10.2019

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston E-selvitys E 125/2016 vp

E-jatkokirjelmät:

EJ 5/2017 vp
EJ 7/2017 vp

EJ 9/2017 vp
EJ 10/2017 vp
EJ 25/2017 vp
EJ 34/2017 vp
EJ 36/2017 vp
EJ 38/2017 vp
EJ 8/2018 vp
EJ 25/2018 vp
EJ 28/2018 vp
EJ 29/2018 vp
EJ 35/2018 vp
EJ 37/2018 vp
EJ 16/2019 vp

SuVEK 48/2017 vp
SuVL 9/2017 vp
SuVL 1/2018 vp
SuVEK 179/2018 vp
SuVEK 208/2018 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Johannes Leppo VNK, p. 050 5928278
Silja Pasanen VNK
Kristiina Kauppinen UM
Sara Ohls UM
Martti Salmi VM

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	EU:n tulevaisuus, Eurooppa-neuvosto, laajentuminen, rahoituskehykset, YAN Yleisten asioiden neuvosto, brexit
Hoitaa	UM, VM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, SP, STM, TEM, TPK, TULLI, VH, VTV, YM